

ბელიზის რეპორტი

სინჯავს შინაგან და ნერვებ აწილილ ავადმყოფებს ყოველდღე დღის 9 საათთან 11 საათ. და საღამოს 5-დან 8 საათამდე. კიროჩინი ქუჩა, სახ. № 18, ტელეფ. 1090. (6-1453-4)

მედიკალიზაცია და ღრმობების

იღებს ავადმყოფებს დღით 8-2 ს. საღამოს 3-7 საათამდე. ელისაბედის ქუჩა, № 151 ტელეფონი. (6-1494-129)

ნარკოტიკები

(ფუნქციონირების გარეშე)

მესამე საათობროს მუშაობა შეწყვეტა, და ქურბანბეკი შეუდგენენ იმის გამოკვლევას, თუ რომელ დარაკშია რა ვაკეთა სათათბირომ. არუსკისის. — ში დაბეჭდილია საყურადღებო წერილი: ნაციონალისტური და ნაციონალისტური მიმდინარეობის მესამე საათობროსი. ან წერითავე ავტორი ახასიათებს ყოველწარსულს რის ნაციონალიზმს და ბოლოს აღნიშნავს, რომელიც ვის წარმოადგენენ რის მოთხოვნებზე თავინთ ერისთვის. აღნიშნულია, რომ ლიტერატურა და უკარნივლები «ფართო» ეროვნულ მოთხოვნების წარსულზე სათათბიროს წინაშე, ხაზგასმულია ის გარემოება, რომ ბოლომდე დამრეციბით თხოვლობდნენ ჰოლოცისტის ავტორიზაციის ჩვენი დემუტატების შესახებ კი არასა ვითხოვლობთ:

«რაც შეეხება კავკასიის ერებს, სიცოცხლე-დემოკრატიული (ჩხვიდი და გეგეკორი) თურქული თვითგამორკვევის უფლებას მოითხოვდნენ მათთვის, პრაქტიკულად კი იცავდნენ მხოლოდ სამშობლოების ხმარებას სკოლასა და სასამართლოში».

აი, ასეთი შთაბეჭდილება დასტოვებენ ჩვენმა დემუტატებმა რუსეთში. რუსეთის საზოგადოება, ჩვენი დემუტატების წყალობით, იმ აზრისა უნდა იყოს, რომ ეროვნული მოთხოვნებისგან ქართველი ხალხის მხოლოდ იმით განისაზღვრება, რაც გეგეკორმა და ჩხვიდი ქართველი ხალხის სახელით მოითხოვეს. ამ მაგალითმა მანაც უნდა დაარწმუნოს ქართველი საზოგადოება, რომელიც მანვე გამოხატა სათათბიროში ისეთი დემუტატი, რომელიც საქართველოს საკითხს ფართო პოლიტიკურს თვალსაზრისით არ ამუშავებს. ასეთი შეხედულება ქართველ ხალხის მოთხოვნებისგან უსაბულოდ განმტკიცდება რუსეთის საზოგადოებაში, თუ მეოთხე სათათბიროში წავიდა ეროვნულ იდეას მოკლებული დემუტატი, სულ ერთია სიცოცხლე-დემოკრატი იქნება ის, თუ ჩვენი გადაგარბებული თავდაზნაურობის მლიქნელი კანდიდატი.

ახალი აგაპი

ფუნქციონირების

სამამული მშენებლობის დღე, 25 აგვისტოს, ქალაქის ტარებსა და სასწავლებლებში გადახდილ იქნა პანაშენი იმპერატორის აღმკვიდრებ პირეფლისა და 1812 წლის ომში დასოცილ მემკვიდრე სულთს მისასხენებლად. 26 აგვისტოს მთელი ქალაქის საღმრთო მშენებლობის დღე.

დღით წირვა გადაიხადეს ეკლესიებში. წირვის გათავისებულ შემდგომ შემოსილი სამღვდლოება ეპისკოპოს ანტონის მეთაურობით სიონის ტაძრში იქნა წინასა გვრით დიდუბის ტაძარში გაემართა. გზაზე შეუერთდა ბაქის ეპისკოპოსი ბიძინა სამღვდლოებათ. დიდუბის ეკლესიაში სამღვდლოებას მღვდლებმა ვახუშტის ინოკენტი. მთელი სამღვდლოება ვახუშტისა და ეპისკოპოსის მეთაურობით გაემართა ტფ. ვახუშტისა და სიონის სამღვდლოებას დასტოვებულ მღვდლებს მთელი სამღვდლოება დასტოვებულ მღვდლებს მთელი სამღვდლოება დასტოვებულ მღვდლებს

საზოგადოებრივი და კრებები

ქალაქის სახალხო კომისიის 28 აგვისტოს კრება ექნება. განიხილებს: ეპისკოპოს ბიძინის განკარგულებით სამღვდლო სკოლის ორის ქართველ მასწავლებლის დათხოვნისა და მათ მაგიერ რუსების დანიშნვის შესახებ საკითხს.

სასწავლებლებში

ტფ. მერე საკომერციო სასწავლებელში მესვლის მსურველთაგან თხოვრების მიღებენ ჰოვრელ სექტემბრამდე.

გზის საზოგადოება

ქუთაისში მესდგა ახალგაზღვრულ ჯგუფში, რომელიც ყოველკვირულ ქურბანის გამოკვებას აპირებს.

ქართული გიმნაზიის მასწავლებლები გეგა ნათავ, ტფოლისის ქართული გიმნაზიაში გადაიყვანეს.

ტფ. მერე (სურამის გვირგვინი) 16 აგვისტოს სურამის მთაზე, მარიაშენიდან მომავალ ხალხს წინ დასტოვებულ ბერდენებში შეიარაღებული სამხედრო

სახელმწიფო სათათბიროს ჩვენების გარეშემო. გუშინ სა-

გუბერნია საარჩევნო კომისია შეუდგა იმ საჩივრების განხილვას, რომელიც აღძრეს სახელმწიფო სათათბიროს ამომრჩეველთა სიების შედგენის გამო.

მებამბეთა კრების ბიურომ დღემდე 29 მოხსენება მიიღო სხვა და სხვა, პირისა და დაწესებულებისგან.

საზოგადოებრივი მოქმედებას დაიწყებს 16 სექტემბერს.

ტფ. საბჭო ინსტიტუტის ეკიპი მ. მ. ჯანაოვი, რომელიც დასასვენებლად იყო წასული, ტფოლისში დაბრუნდა.

უმალბედი სასწავლებელი ტფოლისში. 25 აგვისტოს ქალაქის გამგეობისა და ქალაქის საბჭოს საინივიტორი კომიტეტის შეგირბული კრება მოხდა. საუნივერსიტეტო კომისიის თავმჯდომარემ დამსწრეთა აცნობა საჭმის გარემოება დაწესებულებისა და ისიც აღნიშნა, რომ უმაღლესად ნებადართული იქნა, ტფოლისში პოლიტექნიკური დაარსდება. კრებამ დაადგინა, კავკასიის საინივიტორი კომიტეტმა ქალაქის გამგეობას ოგიკოლოზობა აცნობა ტფოლისში უნივერსიტეტის დაარსების უმაღლესად ნებადართვის ამბავი. ამის გარდა კრებამ დაადგინა, სახელოს კომიტეტს, რათა თავის წევრებმა მიიღოს ქალაქის საბჭოს საინივიტორი კომისიის წევრები და ამიერ-კავკასიის ქალაქების ორ-ორი წარმომადგენელი.

კიდე მეპურენი. როგორც ვწერდით, უკანასკნელ ხანს შარის ნიონის დარღვევისათვის მრავალი ოქმი შეადგინეს მეპურეებზე. ყველა დამნაშავე მეპურე სასამართლოში მისულს. შაშათს, 25 აგვისტოს, მეოთხე უბნის მომრიგებელმა მისამართულ ვასაკოვმა ჯაკეით მისამართობა ქალაქის მერე საპოლიციო უბანში და ადვოკატივ გააჩნია დამნაშავე მეპურეების საქმე. თავის თორენტებში იყო სამი მეპურე: გიორგობიანი, დილიშვილი და კახეთლიძე, რომელნიც მოსამართლემ დამნაშავედ იცნო და თვითთელი მათგანი 25 მთ. დააჯარიმა. განაჩენის განსაჩივრება არ შეიძლება. ძალაში შევა სამის დღის შემდეგ.

სასანიტარო დაავადებები. გუშინ ქალაქის სასანიტარო კომისიამ დაავადებების გამგეობის სახელით და ბევრგან სასანიტარო წესების დარღვევა აღმოაჩინა. დამნაშავეებს ოქმი შეუდგინა. ამას გარდა კომისიამ ქალაქის მესხეთ უბანში მრავალი უფარგის ხილი მოსპოვა.

ტფოლისის მოკვლა. 25 აგვისტოს ქალაქ გარდს სამუშაოზე იყვნენ გაყვანილნი ტფ. საგუბერნო კონის ტუსალები. მათ სარაჯობა და სხვა ორი ზედამხედველი ერთი ტუსალობა, სახელდობრ ლანჩხუთის მუხობრები ერმოლოზ ივანიძის ძე ამოიწვია უეცრად მტკვარში ტურვით მტკვრის მთაზე ნაპირს გავიდა და იქ გაჩერდა, კონის ზედა მხარეებზე ტუსალობა თოფი ესროლა და, როგორც ეტყობა, ამოიწვილს ტუსა მოხვდა, რადგანაც იგი წაიქცა წყალმა უეცრად მოიტაცა და წაიღო. გვაში ვერ იპოვეს.

25 აგვისტოს ტფოლისში 128 უახსპორტო შეპყურე

საზოგადოებრივი და კრებები

ქალაქის სახალხო კომისიის 28 აგვისტოს კრება ექნება. განიხილებს: ეპისკოპოს ბიძინის განკარგულებით სამღვდლო სკოლის ორის ქართველ მასწავლებლის დათხოვნისა და მათ მაგიერ რუსების დანიშნვის შესახებ საკითხს.

სასწავლებლებში

ტფ. მერე საკომერციო სასწავლებელში მესვლის მსურველთაგან თხოვრების მიღებენ ჰოვრელ სექტემბრამდე.

გზის საზოგადოება

ქუთაისში მესდგა ახალგაზღვრულ ჯგუფში, რომელიც ყოველკვირულ ქურბანის გამოკვებას აპირებს.

ქართული გიმნაზიის მასწავლებლები გეგა ნათავ, ტფოლისის ქართული გიმნაზიაში გადაიყვანეს.

ტფ. მერე (სურამის გვირგვინი) 16 აგვისტოს სურამის მთაზე, მარიაშენიდან მომავალ ხალხს წინ დასტოვებულ ბერდენებში შეიარაღებული სამხედრო

სახელმწიფო სათათბიროს ჩვენების გარეშემო. გუშინ სა-

კაცი. ორასამდე მეზავრი გაუძარცვათ, წაურთმევიათ: ფული ქამრები, საათები და სხვა ძარცვა გავრცელებულა თორმეტი საათიდან სამ საათამდე.

როსტოვი

ქუთაისის მქურბანის გიმნაზიის 8 ქართ. მოწ. ჩამოვიდა და მიიღეს ბელოვოლისკის გიმნაზიაში.

სოფალი

გურიაში სიმინის ფსაბა ძალიან აიწია, ფუთი რვა-ცხრა აბაზიდ იყიდება. ამის მიზეზი ალბად უამინდობაა.

გითვიანი პანდელატი.

ასეთის სათაურითაა დაბეჭდილი «რუსკოე სლოვო»-ში ცნობა ქართველ თავდაზნაურთა კანდიდატების შესახებ. «ქართველ თავდაზნაურობას, — წერენ «რუსკოე სლოვო»-ს, — აზრად აქვს ტფოლისის გუბერნიიდან წამოაყენონ კანდიდატურა ქალაქის თვითმმართველობის გამგეობის წევრის გ. ჟურბულიას. თავდაზნაურობას მსუს ექსპისი თუშანი დაუნიშნოს ქურბულს, თუ ვინცოცა იგი დემუტატად იარჩიოს. უმაღლეს წევრებში ქურბულს კანდიდატურას თანაგრძობით შევხედნენ. ნამეტნიკს ქურბულის ნახვის სურვილი განუწყობებია. აუდიენციის ქურბული, რომელიც ამ ყმად დასასვენებლად და წასული, დაბრუნების თანავე მიიღებს».

ღიუპი ვარაი

დადგა მარიაშენისხე და ჩვენი ღელ-მამანი დაფარულდნენ, ჩქარობენ სასწავლებლებში შეიღებების დაბინავევას. მერე ისე უნდა დაბინავდნენ, რომ ბოლოს უსაბულოდ შეიღებონ აშოგინონ ის ჯალღასანი ქალღალი; რომლითაც მათ ყველგან კარი გაეღებოდა. ეს ჯალღასანი ქალღალი ახლა მარტო დავებისთვის კი არ ვხდეს აუცილებელ საჭიროდ, არამედ ქალღებისთვისაც. მაგრამ ვანა არ არიან ურაცხე ქალ-ვაიცი, რომელითაც უწყვიდა ჯიბეში ეს ჯალღასანი ქალღალი და კი ვერ მოულოდნენ ადგილებს, ვერ ბინავდებიან.

ჩვენი უფრო პატარა ქალების ბედი გავუხუტებს და იმთავზე გვიან და ორიოდ სიტყვა ეთქვას.

ღელ-მამას, მეტადრე ღარიბ ღელ-მამას, მათი გამოზრდა ძალიან ძვირად უჯდებოდა: მხოლოდ სწავლის და წიგნების ფული ჯდება წელიწადში არა ნაკლებ თორმეტი თუმანია. ამასთანავე გამოჩნდა შეხედულება, რომ მარტო ჩვენ დალოცვილ ქალაქში, საქალებო გიმნაზიაში ათავენს წელიწადში ოთხასამდე ყმა-წვლილი და რამდენიმე მათგანი მოულოდნელ მასწავლებლობის ადგილებს, ისიც თითქმის ჩამოითვლება. ჩვენს დამა-სოფლებში ესენი ხომ არ გამოღვებიან მასწავლებლად.

მერე საით მივანდეს ქალიშვილები თავისთავად დასდნენ ქალღალით? ვისაქ ბედი გაულოდნებს დაბინავდებიან ამ სადმე კანტორაში ან რომელიმე კანცელარიაში? საბჭემ მანქანაზე რახარებს უნდა მოჰყვინდნენ თვეში ორ თუმანთა და წლის წლობამდე უნდა იხსდნენ ამ ჯამაღებზე თუ სხვა ფრიე არ იმოგინან გზას— არ გათხოვდებიან. მაგრამ ესენი მანქანაზე იმითადა თუ გამოადგებიან ოჯახს, რადგან არ არიან მისთვის მამახედულნი.

ქართველობა საზოგადოებამ გამოიყვანა თუ არა ამ გასაკვირიდან ჩვენი ღარიბი ღელ-მამა? არა და არა. აქამდის ერთი მაგალითი არ უჩვენებია, თუ რაინად უნდა გამოიზარდონ ჩვენი ქალები, რომ გამოადგნენ თავის ოჯახსაც და თავის ქვეყანასაც.

«განათლების» საზოგადოებამ გაზედა და იღო თავს ამ მაგალითის ჩვენება და, რასაკვირველია, ძნელი ასაკრებულელი იქნება, თუ ქართველი, გულ შემბატოვარი ჩვენი, ქვეყნის საზოგადოება არ შეუწყობს ხელს.

განათლების საზოგადოება თავისი პროგნოზით კურსების შემდგომ წერულს აპირებს ორი წლის დამატებითი განსავითარებელ კურსებს და პროფესიანალურ განყოფილებებს, რომ სწავლა და მოვლენების ჩვენი ცხოვრებისათვის გამოსადგედი ყმა-წვილ ქალებს.

თუ გარემოებამ ხელი შეუწყო და გზადაიხსნება საზოგადოება მიაღწევს თავის საწარღელს, ამით შესაძლო იქნება ცოტათი მაინც ავიცილინო ჩვენი დღის ვარაი.

დახატა ბ. ვერდელი.

ტიღავ ქართველ ქართველ სახელმწიფო

(წერილი რედაქციის მიმართ)

თქვენი გაზეთის მე-684 ნომერში ექიმი ს. ი. გველიშვილი უფრო ქართველ ქართველ საზოგადოების დაარსების საქმიანობას. ეს აზრი იმდენად ღრმად შესაფერია და მისი განხორციელება იმდენად საჭიროა, რომ იმაზედ მეტი განმარტება, რაც თვითონ ბანამ ველოცვილობა ბრძანა, აღარა სჭირდება. მე მხოლოდ მსურს ორიოდ დამატებით განვაცხადო ჩემი თანხმობა ამ წინადადებაზე. ძალიან რომ ვაძვირბინ, ეს ძველთაგან არის ცნობილი. თუ გინდ გაიხსენებო რეზუმარი იმ გონიერ მუხის შესახებ, რომელიც სიყვილის წინ მოიწვეოდა თავისი შვილები და შვილიშვილების შეკრული კონა შესთავაზა მათ დასამტკიცება და რომ ვერ შესძლეს, განსნა კონა.

დიდი ხანი არ არის, რაც ჩვენც სხვა განათლებულ ერთაგან გავალაულ გზას დავდივით. თუ წ. კ. საზოგადოებას არ მივიღებთ მხედველობაში, რომელიც უყვევ რამდენიმე ათი წელიწადია არსებობს, დანართის საზოგადოებანი სულ ორიოდ წელიწადია არსებობენ ჩვენში, მაგრამ მოქმედების ნიშანწყალი უკვე დაწყებულია ჩვენი გამოჩინების ავიცილოთ ქართული საისტორიო საცხოვრებლო ფილოსოფიური, სამეურნეო, დამატეული და სხვა, ყველა ამათ, რადგან დემეღადწილი მიუძღობენ ჩვენი ერის სულს, რომელიც თანამედროვე აზროვნებაში და მის გაღრმავებაში. ამიტომ დრო არის არამეც თუ ვემთავ, არამედ ვიქნათ, ჰედაგოვითა და სხვა მათგანის წარმომადგენელთა შეკავშირებისა. მაშინ მოისპობა ჩვენში ის დიდი მემკვიდრე, რომელიც ამ ყმად ჩვენს ინტელიგენციას ძალიან უნებურად სწევია და ჰქვინის იმ ანარქიულ მოვლენას, რომ სწორად ჩვენი ნსწავლი «მოღვაწეობა» საზოგადოებრივ ცხოვრების თითქმის ყოველ დარგში და იმდენ ვეღარ მოუხერხებია, შეეკითხოს თავის თავს, შესწევს თუ არა ცოდნა ან ძალა ამ გავრცელებულ მემკვიდრე მოღვაწეობისათვის და თუ არა, მაშინ თავისი უნარი შეიტანოს თავისი სპეციალობის ფარგლებში, მით უმეტეს რომ შრომის განაწილება არაკეთეს მის ნაყოფს.

რაუ შეეხება ეკონომიკურ საზოგადოების დაარსებას, რომ უფრო მთლე ჩაყვაროს საისტორიო ამ საქმეს, კარგი იქნება ვისარგებლობო იმ შემთხვევით, რომ ამ ყმად ტფილისში ვიყოფებოთ ბლომად ჩამოკლებული ჩვენს ქვეყნის სხვა და სხვა სურსიზინან ემიგრაციის დარგებში სპეციალურად დასაჯგვილია სხვა ამხანაგებმა გამოსთქქან აზრი.

მ. ჯ. ვახუშტის

სალომოს ჩვედით ამბროლაურში. მინა გიორგობიანის გზაში დაგვხდა საზოგადოება. დავთავაზეთ მათ «ჩამოსა» სეული სასახლის ეკლესია და კოშკი, შემდეგ მივხვდით მას ბინძვამა მინა გიორგობიანმა დარბაზში, სადაც გაშლილი იყო სუფრა, ზედ ჩაი და სამხარო; ღვინო მოგვარავს ორნარო, მასპინძლის საკუთარი მამულია. ჩი და სამხარო ვაგრძელდა ერთ საათს. მოვდელმა ვლ. მესხმა აღდგომელია მოგვას მოკლე სიტყვით, უსურვა დიდხანს სიცოცხლე და კეთილდღეობა; სადღეგრძელოში მოგვას უწოდა «მხცოვანი», რაზედაც ავაკებო სიტყვით უთხრა: «შენი სიტყვები ტყუილი მართალია, ხოლო ერთი ტყუილი გამოუთავრეო, სახელდობრ ის რომ მე მიწოდე მხცოვანი ე. ი. ძლიერ მოხუცი; მართალია მე მხცოვანი კი ვიყავი, მაგრამ ეგლა რაკი არა ვთავაზავდი, სრულიად გამოვიკვალე და გავესწვილდი იმის გამო, რომ აქ ვხდებდი გამოვიძებულ ხალხს. მოგვას სიტყვებმა გამოიწვია გულგანი სიცილი და «ვაშას» ძახილი. რადგანაც იმ დამეს ს. სორში უნდა ჩავსულიყავით დამის ვასათვედ და «ველე ოკლებინა გზა, ამის გამო ავჩქარებდი, თუმცა მასპინძელი მინა გიორგობიანი თავისი საკუთარი ხარკით დიდად მომხდებოდა იყო, როგორც ვახუშტი, აგრეთვე ქვეყნაგებობა და ბინით; გულისთ სხეგა მოგვასს მოგვეცდა და ღამე გავგეთათი მის ოჯახში, მაგრამ ვერ ვსტანთი მოსახერხებლად, რადგანაც სორში მივევლიდა საზოგადოება იმ დამეს ს. სორში

სალომოს ჩვედით ამბროლაურში.

მინა გიორგობიანის გზაში დაგვხდა საზოგადოება. დავთავაზეთ მათ «ჩამოსა» სეული სასახლის ეკლესია და კოშკი, შემდეგ მივხვდით მას ბინძვამა მინა გიორგობიანმა დარბაზში, სადაც გაშლილი იყო სუფრა, ზედ ჩაი და სამხარო; ღვინო მოგვარავს ორნარო, მასპინძლის საკუთარი მამულია. ჩი და სამხარო ვაგრძელდა ერთ საათს. მოვდელმა ვლ. მესხმა აღდგომელია მოგვას მოკლე სიტყვით, უსურვა დიდხანს სიცოცხლე და კეთილდღეობა; სადღეგრძელოში მოგვას უწოდა «მხცოვანი», რაზედაც ავაკებო სიტყვით უთხრა: «შენი სიტყვები ტყუილი მართალია, ხოლო ერთი ტყუილი გამოუთავრეო, სახელდობრ ის რომ მე მიწოდე მხცოვანი ე. ი. ძლიერ მოხუცი; მართალია მე მხცოვანი კი ვიყავი, მაგრამ ეგლა რაკი არა ვთავაზავდი, სრულიად გამოვიკვალე და გავესწვილდი იმის გამო, რომ აქ ვხდებდი გამოვიძებულ ხალხს. მოგვას სიტყვებმა გამოიწვია გულგანი სიცილი და «ვაშას» ძახილი. რადგანაც იმ დამეს ს. სორში უნდა ჩავსულიყავით დამის ვასათვედ და «ველე ოკლებინა გზა, ამის გამო ავჩქარებდი, თუმცა მასპინძელი მინა გიორგობიანი თავისი საკუთარი ხარკით დიდად მომხდებოდა იყო, როგორც ვახუშტი, აგრეთვე ქვეყნაგებობა და ბინით; გულისთ სხეგა მოგვასს მოგვეცდა და ღამე გავგეთათი მის ოჯახში, მაგრამ ვერ ვსტანთი მოსახერხებლად, რადგანაც სორში მივევლიდა საზოგადოება იმ დამეს ს. სორში

სალომოს ჩვედით ამბროლაურში.

მინა გიორგობიანის გზაში დაგვხდა საზოგადოება. დავთავაზეთ მათ «ჩამოსა» სეული სასახლის ეკლესია და კოშკი, შემდეგ მივხვდით მას ბინძვამა მინა გიორგობიანმა დარბაზში, სადაც გაშლილი იყო სუფრა, ზედ ჩაი და სამხარო; ღვინო მოგვარავს ორნარო, მასპინძლის საკუთარი მამულია. ჩი და სამხარო ვაგრძელდა ერთ საათს. მოვდელმა ვლ. მესხმა აღდგომელია მოგვას მოკლე სიტყვით, უსურვა დიდხანს სიცოცხლე და კეთილდღეობა; სადღეგრძელოში მოგვას უწოდა «მხცოვანი», რაზედაც ავაკებო სიტყვით უთხრა: «შენი სიტყვები ტყუილი მართალია, ხოლო ერთი ტყუილი გამოუთავრეო, სახელდობრ ის რომ მე მიწოდე მხცოვანი ე. ი. ძლიერ მოხუცი; მართალია მე მხცოვანი კი ვიყავი, მაგრამ ეგლა რაკი არა ვთავაზავდი, სრულიად გამოვიკვალე და გავესწვილდი იმის გამო, რომ აქ ვხდებდი გამოვიძებულ ხალხს. მოგვას სიტყვებმა გამოიწვია გულგანი სიცილი და «ვაშას» ძახილი. რადგანაც იმ დამეს ს. სორში უნდა ჩავსულიყავით დამის ვასათვედ და «ველე ოკლებინა გზა, ამის გამო ავჩქარებდი, თუმცა მასპინძელი მინა გიორგობიანი თავისი საკუთარი ხარკით დიდად მომხდებოდა იყო, როგორც ვახუშტი, აგრეთვე ქვეყნაგებობა და ბინით; გულისთ სხეგა მოგვასს მოგვეცდა და ღამე გავგეთათი მის ოჯახში, მაგრამ ვერ ვსტანთი მოსახერხებლად, რადგანაც სორში მივევლიდა საზოგადოება იმ დამეს ს. სორში

სალომოს ჩვედით ამბროლაურში.

მინა გიორგობიანის გზაში დაგვხდა საზოგადოება. დავთავაზეთ მათ «ჩამოსა» სეული სასახლის ეკლესია და კოშკი, შემდეგ მივხვდით მას ბინძვამა მინა გიორგობიანმა დარბაზში, სადაც გაშლილი იყო სუფრა, ზედ ჩაი და სამხარო; ღვინო მოგვარავს ორნარო, მასპინძლის საკუთარი მამულია. ჩი და სამხარო ვაგრძელდა ერთ საათს. მოვდელმა ვლ. მესხმა აღდგომელია მოგვას მოკლე სიტყვით, უსურვა დიდხანს სიცოცხლე და კეთილდღეობა; სადღეგრძელოში მოგვას უწოდა «მხცოვანი», რაზედაც ავაკებო სიტყვით უთხრა: «შენი სიტყვები ტყუილი მართალია, ხოლო ერთი ტყუილი გამოუთავრეო, სახელდობრ ის რომ მე მიწოდე მხცოვანი ე. ი. ძლიერ მოხუცი; მართალია მე მხცოვანი კი ვიყავი, მაგრამ ეგლა რაკი არა ვთავაზავდი, სრულიად გამოვიკვალე და გავესწვილდი იმის გამო, რომ აქ ვხდებდი გამოვიძებულ ხალხს. მოგვას სიტყვებმა გამოიწვია გულგანი სიცილი და «ვაშას» ძახილი. რადგანაც იმ დამეს ს. სორში უნდა ჩავსულიყავით დამის ვასათვედ და «ველე ოკლებინა გზა, ამის გამო ავჩქარებდი, თუმცა მასპინძელი მინა გიორგობიანი თავისი საკუთარი ხარკით დიდად მომხდებოდა იყო, როგორც ვახუშტი, აგრეთვე ქვეყნაგებობა და ბინით; გულისთ სხეგა მოგვასს მოგვეცდა და ღამე გავგეთათი მის ოჯახში, მაგრამ ვერ ვსტანთი მოსახერხებლად, რადგანაც სორში მივევლიდა საზოგადოება იმ დამეს ს. სორში

სალომოს ჩვედით ამბროლაურში.

მინა გიორგობიანის გზაში დაგვხდა საზოგადოება. დავთავაზეთ მათ «ჩამოსა» სეული სასახლის ეკლესია და კოშკი, შემდეგ მივხვდით მას ბინძვამა მინა გიორგობიანმა დარბაზში, სადაც გაშლილი იყო სუფრა, ზედ ჩაი და სამხარო; ღვინო მოგვარავს ორნარო, მასპინძლის საკუთარი მამულია. ჩი და სამხარო ვაგრძელდა ერთ საათს. მოვდელმა ვლ. მესხმა აღდგომელია მოგვას მოკლე სიტყვით, უსურვა დიდხანს სიცოცხლე და კეთილდღეობა; სადღეგრძელოში მოგვას უწოდა «მხცოვანი», რაზედაც ავაკებო სიტყვით უთხრა: «შენი სიტყვები ტყუილი მართალია, ხოლო ერთი ტყუილი გამოუთავრეო, სახელდობრ ის რომ მე მიწოდე მხცოვანი ე. ი. ძლიერ მოხუცი; მართალია მე მხცოვანი კი ვიყავი, მაგრამ ეგლა რაკი არა ვთავაზავდი, სრულიად გამოვიკვალე და გავესწვილდი იმის გამო, რომ აქ ვხდებდი გამოვიძებულ ხალხს. მოგვას სიტყვებმა გამოიწვია გულგანი სიცილი და «ვაშას» ძახილი. რადგანაც იმ დამეს ს. სორში უნდა ჩავსულიყავით დამის ვასათვედ და «ველე ოკლებინა გზა, ამის გამო ავჩქარებდი, თუმცა მასპინძელი მინა გიორგობიანი თავისი საკუთარი ხარკით დიდად მომხდებოდა იყო, როგორც ვახუშტი, აგრეთვე ქვეყნაგებობა და ბინით; გულისთ სხეგა მოგვასს მოგვეცდა და ღამე გავგეთათი მის ოჯახში, მაგრამ ვერ ვსტანთი მოსახერხებლად, რადგანაც სორში მივევლიდა საზოგადოება იმ დამეს ს. სორში

ძალით თურმე სხვა ეროვნების წარმომადგენელი. ამით ახსენებ, რომ როგორც აქ ფოთში, აგრეთვე ბათუმში, სოხუმში და სხვა ადგილებს, ბუნებრივად და მოლოდინად, ბუნებრივად სხვა ეროვნების შირთ არ აღივყენენ!

ცეცხლის მკრობელი საზოგადოება.

აქ არსებობს ცეცხლის მკრობელი საზოგადოება. ამ საზოგადოებამ ქონებათა გასაძლიერებლად კარგ ხერხს მიჰპოვა: შემოიღო ქიდიოხის მოკრულითა ქიდიოხი; მუშაობდა მრავალი ადამიანი, უმთავრესად ახალგაზრდები, რომელთაც პირზე ჯერ ბუსუსი არა აქვთ. თავდაპირველად ხალხი საკმაოდ ვერტიკალურად უჭერდა, მაგრამ შემდეგ მიატოვეს სიაბრულო, ერთ საღამოს სასარცხელიო საქმე დაეძარათ, მხოლოდ ხუთი ბოლით-და გაიყიდა და იძოვებულნი შეიქმნენ ქიდიოხი სხვა დროისთვის გადავლით. უმჯობესი იქნებოდა ცეცხლის მკრობელი საზოგადოება კულტურულ საშუალებების მიემართა.

ლიდების წახედლობით ამას წინადადებდა თორმეტი-ცხვარი წლის ბავშვები—ლიდების მიხედვით—გაბრუნდებულავდნენ და „ქიდიოხას“ თამაშობდნენ, სხვები კი იქვე იღებდნენ და ტანს უჯრავდნენ.

ბნელი ძაღვი.

არ გაიკვირდები, თუ მიყრუებული, ქალაქს დაშორებული სოფელი ჩამოჩნდნოდა. სოფელი ქალადილი მიყრუებულ სოფელად არ უნდა ჩაითვალოს; ფოთიდან 14—16 გერსის მანძილზეა, მიმდებარე რკინის გზით, მდინარე რიონთან ისე შერა-გებით წარმოგებას და, რომელიც ამ გვირს სოფელში ხდება დაუჯერებელი რამა ამბავი, რასაკვირველია, გაიკვირდება. გასულთ დღის ბოლო რიცხვებში ილით ადრე რკინის გზის სადგურად სოფელ ქალადილისკენ მიმდინარე სამაგალი კაცობა. გაზაზნის ჩამდენივე ბედანით შეიკრება დეზული ავასკები დახვედრითა და ყველაფერი წაუტოვებიათ; შემდეგ წაუტოვებიათ, მდინარე რიონზე სევთბინი გაუყვანიათ, სოფლის ახლო ჩაუტარებიათ და შემდეგ ტყეში შეიჭრილან. პოლიცია ფეხზე დადგა, მაგრამ ავასკები ვერ შეიჭრებენ; მიმართეს მესოვრებს, შევირბის ხალხი და მოსთხოვეს ავასკებზე. ბოროტგამზარბველთა ვინაობა აზრები იცოდა, ვერაფერი აღმოაჩინეს; ამიტომ პოლიცია ახალი მეთოდი სამი-ოთხი დღე ვაცდინა და, თუ მომავალშიც არ აღმოაჩენენ, დაჯარიმებით ეშუქება.

ხელოსნების დანაშაული საბატარძლოს ძმა-გერი სევანიმე გამოყვანს, რომელიც უკვე დააპატიმრეს. საქმე ასე ყოფილა; სევანიმე და მისი ძმანს საბატარძლოს მაინიკვალის ღია რედაქციით იმ კაცს ქალის გათხოვება, რომელიც საბატარძლოს შვილებს მის ამოგრიხა სასიძოთ და, მოედესაც საქმის გადასაწყვეტად მიმდინარე, სევანიმეს შემოუღებია კაცები და გაუძარცვეს, როგორც საბატარძლოს ძმა, ისე მისი სამაგალი კაცები! ასეა თუ ისე, მაინც გულსაკლია იმ მდგომარეობა, რომ სოფელი უგებნებს მოკლებულია და იქ ასეთ ბნელ ძაღვის ბნელ-საქმეებს აქვს ადგილი.

ლექცია. სტუდენტმა ბ. აკ. ბაბაევამ ქალაქის თეიმურაზის დარბაზში 19 ათვის, დღისათვის, წყიკითხა ქართველი ლექციის, ქართველი თეატრალურის აღმოჩენება და მისი კრიზისი. ლექცია შინაარსიანი გამოდგა; ხალხი საკმაოდ დაესწრო და ნათამოყენებელი დაიშალა.

ღებები.

მოგაპრობა სიქვლად

დავითალიერთი ბ. ხეთავურის ბალიც ქვემო ნიქოზში. იგი მაინცა და მაინც იყო შთაბედებელი ვერ ახლენს, რამდენადც სახელი აქვს. მოკლებულია ტუქობა. ხელი ერთი მეთოდეზა ჩაყრილი და მთელს ტუქს წარმოადგენს. ბალახიც მუხობამდეა გაშვებული. ბალახი იბრუნებულა, გვითხრობს რუსმა მებომ, რომ გვიინა ხილი გვიან დამწყვდესო. ხელის უქირავს ოთხი დღე, რომ, სანერგეს ხუთი. ამავე ბალის ახლოს ხეთავურის ახალი სანერგე გაუშენებია ოთხი დღისა. ყოველ წლიურად ხილი ირდებდა თუმცა 800—1000 მან., სანერგე აქვს 200—300 მან.

მეორე დღეს, 31 ივლისს, ჩვენმა მშენებელი წავიდნენ **საყინულეს დასათვლილად**, ჩვენ კი, ორნი, სხვა და სხვა მიზნისა გამო ცნობაში დავსრით და დრო რომ უქ-

მიდ არ გავგეტარებინა, ვეწვიეთ სოფ. დავისს, რომელიც ცხინვალის ზედა არაის. დავისს, ცხინვალთან შედარებით მალეობა ადგილი უქონდა, შავაა ხელი, სალი. სოფელი სულაა დიდ მანძილზე გამოვლილი. მცხოვრებნი მისდევნენ ხენა-თესვას, მეფინაზობას, მხილიცობას. დავის-სი სულ 80—90 კომლია, მაგრამ მცხოვრებთა რიცხვი დღითი დღე სწრაფად იზრდება და მამულის ფასიც ძალიან მაღალი იწევს. ორის ნახევარზე ჩვენი ამხანაგები დაბრუნდნენ საყინულედან. მესამე საათი იყო, როცა ვტლით გამოვედით ცხინვალთან **არბოკენ**, გამოვუარეთ პატრიკვე-მულ **ნ. ლომიშვილი** და **მერეზი** ცხინვალში და საზოგადო მოღვაწეს **სიხაი ფურცელაძეს**. ვარდ გამოვლოდა საშუალო ტანის, გამაღარი, საინოიანი სახის კარგად შექალაჩევებული კაცი. ეს ბრძანდებოდა ჩვენი ძამანინელი. მოგვესალმა დიმილით და რა გაიკო ჩვენი განზახავა, ვაგვიძღვა წინ ჯერ პატარა ბალის დასავლეთდებოდა, რომელსაც სპიდი იმ მამული უქირავს.

აი, მეორე სამეფო შრომისა! ნახეთ, როგორ მოკეკლეს ეშვება თვითვეული ხე, როგორ დაკეკალი გამოიტყუება!.. ყველაფერი შიშობს, რომ პატარის შრომა, ენერგია არ დაუზოგავს, რომ აქაურობა გაუმეფინებინა, ნაყოფიერად ექცეს. ხეები ჯარისკაცებით ჩამჭრეს. ვეზულები, ერთი მეორეზე საკმაოდ დაშორებულნი, ტრეტეა გარს ლამაზად შემოუყვიათ, ყავარჯნებით დაყრდნობილია—ნაყოფი რომ დაგვიშვებდნენ, მიწაზე არ დაეშვათ. ნიდაგი ნაპატრიკვია, მშვენიერად გამოგებული, ისე რომ ერთ მალახმად ვერსად წახვებოდა. ხილია სხვა და სხვა ჯანსაზღვრულია, ბისარა, კი, კანადის რენეტა, ფრანგული რამბორანი რენეტა, ლანცებრივი რენეტა; ბანანი, რენეტა-დედიფალია, რენეტა-დედბემერა, ლაგრასის რენეტა და სხვა. და სხვ. არის ბლომად წაგალო ხეები (ნაჩინი ხეობა), მა-სი და აბრლინი სიცივე დაუქვია, რის გამოც უფრო ნახ, სარფიან ხეებს ნაქვებდა დასი.

— ხეთავურისათვის სანერგე რატომ არა გაქვთ? შეეკითხა ერთი ჩვენთაგანი.

— რად მინდა სანერგე? კომერცი არა მინდა მინდა დასახული, ვისაცა მსურს ტრეტებს ისე ვამოწმებ ნაყოფისთვის... —

— ოჯახობა გყავთ? — შეეკითხა მეორე.

— არა, ჩემი ცოლი და შვილი ჩემი სოფელი და ჩემი ბაღია. ჩემს ძალიანს ამათ შევალევი, ამათ ვეცნავლავ... —

— აი, ეს წყალი—მიგეთითა პატრიკვემულმა სიხაი რუხე, რომელიც ბაღს შუაზე ჩამოუტობს, საგანგებოდ გამოვაყვანი ნინირებს, გავესინჯეთ და 35 ცხენის ძალისა აღმოჩნდა. აქ მინდა გავმართო ელექტრონის სადგური და საჩირე ქარხანა, ამოდენა ხილი სცივია, ფუქვდება, კარგად დამუშავდება ჩირის ქის სარფს მოიტანს. აქამდინაც მოეყვანა იმ განზრახვის სისრულეში, მაგრამ ხელმოკლეობა უკან მაყენებდა, ენლა კი მათე მოგაქუჩებთ საქირთ თანხას და საქმესაც შეცვლდა. ახრად მაქვს აგრეთვე გავხსნა საპურნოსკოლო. მერე უკრადებას მივაქციე ქალებს. რამე ცოდნის შეიძენენ მეურნეობიდან და რომ გათვლიდნენ ეს ცოდნა მაინც წაჰყვებთ თანა. სკოლის გავხსნი თუ არა, მეფურცრეობასაც ვაგზავდე; ცაცხვი ხამ მხედავთ ბევრია. შემდეგ კი ორივე ბაღს ვადავცემ ქ. შ. წ. გ. საზოგადოებასა, (დასასრული იქნება).

სანგანიძე.

ახალი გუთანი.

გამოცილებულნი და დაკვირვებულნი მივყვანა იმ აზრამდე, რომ გუთნების ნაკლებ შეადგენს ეს გაყოფილი სახისებო. მოსთრევეს განივრად და პტულად ანერგეს დიდ-დიდ გარბანებს და მძიმე საწყვედ უხდებოდა ხარკავს. ამა სანისის ჩამოშორება მაინტერესებს და ბევრი ცდის შემდეგ, ვგონებ, მოვახერხებ და შევემლო კიდევ.

ჩემი გუთანი ასეთია: ღირდითვე (თვლით და ღერძი) მიმარგებულია პრეტელი რკინა, სიძლით არჩინ-ხეგარია. ამ რკინის ძირიდან გაქრული იქვე მუხლიანი პატარა რკინა (გუთნის ხელნი) და გაქრული პატარა რკინა ჩახერტილია ცერად იმდენად, რომ საკვთული მიჭრილია ჩივილის თავის ღეროთი. პატარა ქინქალაქი იქნის საკვთელს ზემოდ

აწვევისაგან და ძირს დაწვიდან. მეორე საკვთელი ცერად წინ არის მოთავსებული იმ სწორე კუთხის დი-ავოანალზე, რომელსაც გუთნის ხელნი და ღირღიტის ღერძი შეადგენს. ღერძზე ჩამოცმულია მიჭრილი პრეტელი რკინა, რომელიც ცერად გახორცი დაბოლოებულია პირველ საკვთელის ბუნებურ და გუთნის ხელნი. ეს რკინა მაგრამ პარავს ორთავე საკვთელს და მთელ გუთანს მუდამ ზეზე დაყენებული სტრატეგია. საკვთელს ქვის ან ფესვების წამოკვრის ასაქარებლად დახვეული აქვები (პრეტინები) ჩამოვაცვი, რომლებზეც, ვერ ვიტყვი, რომ გუთანი რამე სიცოცხე ვერსტეს. საკვთელი ერთი მეორისაგან ორთხ ვერსტეა და შორიგული და ველი ნახევარი არჩინი გადააქვს, რაც ჩვენებურ, რუსულ და ნემცეკურ სისტემის გუთნებით ხენის დროს რვა-ქვს უღელს ბედურ ხარ და კამეჩს გაუჭილდება გადასაბრუნებლად. მე კი ოთხი უფელი მება, მათში პატარა უფელი კამეჩი იყო.

რა სწვეს სახისის მაგვირბანს? სახისის მაგვირბანს ისეთივე დანა ეწევა, როგორც თვითონ საკვთელი. საკვთელს უკან სინაღლები, ცერად დაუყენე რკინის ფიტრები, რომლებსაც ოთხი ვერსტეა სიგანე აქვს. საკვთელით მოჭრილი ბელტი და ველი ამ ფიტრს ადგება, ფიტარი ამ ველს ძირს უთხრის თავის და ცერების გამო და გადასურის ველიში. ასე მოჭრილ და დაქვსკაცებულ ველს ორთავე საკვთელითვის საერთო ცერა მოესმება და ცერა გოჯიანი ცალი უქვდება, რაც საქინის თავისუფლად სიარულისთვის სრულიად საკმარისი აღმოჩნდა.

აი მთელი გუთანი. ამის გაკეთება ძალიან ადვილია. დიდი გამოცდილი ოსტატი არ არის საჭირო, მასალაც ძალიან ცოტა მიდის. ჩემმა უსახსრობამ მეტად გამოეხდა: ქალაქელ ოსტატს მიმართვინა; ამიტომ გუთანს ყველა ნაწილები კარგად გაწყობილი არ გამოუვიდა, ორჯერ უკეთებდა და ბოლოს მიწის ცდის შემდეგ, მაგრამ, მიუხედავად ამისა, შედეგები შეტეხი სიმღერა და გულის გამახვეული გამოდგა.

სიათვის, სისადგინად და უბრალოების ვარდა, ახალი გუთნის ღირსებად უნდა ჩაითვალოს შემდეგი: ოთხ-უფელი ხარ-კამეჩი სამყოფია მისთვის. ეხლანდენ სოფელს ცხოვრებას ვინც დაკვირვებია, ეს დიდი შეღავათი იქნება ხენა-თესვაში. დალილი გუთნის-დედები და მველარი უშვინიათ რვა-ქვს უფელი ხარ-კამეჩის მყოლი მომადობები. ყველა ცლილობს მოითხოვოს, იშვინოს მოკეთებში ხარ-კამეჩი ხნას თავისთვის და მიატროვს ეს საქმე. ძან ძინდა წახავთ ენლა ორმოცდღის თიბა და მოვაქროს ხემე-

აი ამისთანა სოფლის ფსიხიკას ხელს შეუწყობს ჩემი გუთანი და შეძლებს მისცეს ორ ხამ კომლს გუთანია გააბას. მეორე როგორია გუთანი, ერთ შემოვლახზე ერთ არჩინს გადაანერგეს. თუმცა მოიპოვება ძველი სიტემის გუთნებით უფრო ნალეუბი ძალის მომდინარე, მაგრამ მათ გლეხობა არ ეკარება, რადგანაც მოცდენად სოფლიან ასეთ გუთნებთა ხენას.

შემდეგ, ამერიკულ სისტემის საფუძვლით ფარცნი არსებობს, რომელსაც ყვეარი ბედაური ხარი ძლიეს სძრავს. აი ამ ფარცს ან სხვა სიტემიდან ფარცს გვირჩევეს ბურბოთ გარბანად გადასული ხნულოში დასაფხვენლად. ჯერ მთხან და მერე დაფხვენ. ჩემს გუთანში ეს ორი სამურნეობა ირავალი შეერთებულია. საკვთელი ბელტს შუაზე სქირს, სახისის მაგარი ფიტარი კიდევ ამტრებს, შემდეგ ფიტარს რამე მოამტრებს ამ პატარა მურსის ოდენა გარბანს. მთელი დღე ვცადე და ერთი გარბანც არ გადალტანია ისეთი, რომელსაც ჩვენებურად ბელტს ეტყვიან. პირ-იქით გლეხობა იმას ამბობდა, რომ ამ გუთნით მოხსნული ადრეული მთლად ვაქროდებო.

ამასაც გამოცდილება გვიჩვენებს. გუთნის-დედას არც ჯავაჯავარი სჭირია, არც მთელი დღე ჩანალი და მოქანცვა. გუთანზე გუთნის-დედა, რაკი მოკლებს ხელს ზღდ უნდა იჯდეს. ეს საქირთა თვითონ გუთნისთვის, თუ თვითონ არ იჯდება, მაშინ მიწით სავსე პატარა ტომარა უნდა დადოს გუთანზე.

ასავედგ მოსაყიდებლად მე ჩეკს ვხმარობდი, რადგანაც უსასხრობის გამო, ამის შესაფერის მოწყობილობა ვერ გავაქვებინე. ეს მოწყობილობა ასეთი იქნება: ბერკეტით ასწვევ გორგალაზე შეაკვებს და აუვდებ, დასწვევ გორგალს გამოაცილის და მოუქვებს. გუთნის-დედის მუშაობა ამასი იქნება.

ნარილი ხარკოვიძან

ხარკოვი ჩასკლისას ყველაზე უფრო ის მიინტერესებს, თუ როგორ სულიერი განწყობილება სუფვეს ადგილობრივ მცხოვრებლებში მეოთხე სათათბიროს მომავალ არჩევნების გამო; ისეთივე ინდიფერენტში, ისეთივე უყურადღებობა აქაც გამოვხვდებით, როგორც ჩვენში: მას მოგახსენებთ მცხოვრებლების მიწაწითელი, რომელიც უფრო დემოკრატიულ მიმართულებისა არის, თორემ მემარჯვენე და სამღვდელიება მედგარდ ვევიან საარჩევნო კომპანისა, თუმცა მაინც და მაინც აქ დიდი შესწენი არა აქვთ.

— რა არის, რომ ასე გულცივად ეკლებით არჩვენებს და განცხადებენ კი არ უნდა ქალაქის გამო-შეგარდა, შეგვიკითხეთ ერთ კარგ ნაცნობს, რომელიც უფრო მემარცხენეობისკენ იხრება. —

— თქვე დალოცვილო, გული გვაქვს გუტისელი, გული; მაშინ რადესაც ჩვენ ყოველივე საზოგადოება

ბატე არ იცი, ფორტოგრაფიული სურათი ვერ გადავალბინე და ამიტომ აღწერილობით ვმაცოფელოდებ ჯერ-ჯერობით. ვეცდები ახლო მომავალში ან ნახატები მოგათავსო „სახალხო გაზეთის“- დამატებებში, ან მოდელნი გააკეთო და ქართულ სამეურნეო საზოგადოებას წარვეუდინო. იქნაბამდისინ ვთხოვ სპეციალისტებს გამოიზარონ თანხებით აზრი ამ გუთნის შესახებ. თუ მოისურვებს ვინმე ნახვას, შემიძლია მოვავახრო გუთნის თვით ხენაში ჩვენება. ნატატარზე მაქვს გუთანი, ამ სოფლის მინდორი ისეთ წამუნებულ ვარ, თუ აქ გუთანი გამოდგა, მაშინ მთელ დღეზე ვამოდებ.

მეუბრალო ახახაი

სოფ. კასბი. (გორის მაზრა). ამ რამდენიმე წლის წინად, ჯერ კიდევ ერთბაის დროს, კასბის მალობა-ლადა, მტკვრის პირას იზოვეს საში მიცვალებულის გვაში, სულ ერთი-და ოთხი ტყუილ დახვედრებში... შესდგა საქმე, გუთნი იძიეს, მაგრამ მკვლელები ვერ იზოვეს და საქმე მოიპოა.

ამ რამდენიმე დღის წინად, სოფ. კასპში და ქ. გორში დააპატიმრეს რამდენიმე პირი, რომელთაც სწორედ სხენებელი მკვლელობა ბრალდებთ. დაპატიმრებულნი საზოგადოების ყველა წრეებს ეუთხებოდნენ. აზნაურუკ ურევიან, გლეხიც, ვაკე-რიც. ანერ-ჯეგობით დააპატიმრეს ნიკ. ა. ანდრონიკაშვილი, გ. ი. ქარბუშიძე, პ. კ. ქელიძე და სხვ. ამბობენ, კიდევ რამდენიმე პირს დააპატიმრებენო. დაპატიმრებულნი გორის საპრობოლოში არიან დამწყვეტულნი. ჯერ მათ არაღის უჩვენებენ. ჯერ ისიც არ იცინან, როგორ მსულელობას მიიღებს საქმე ჩვეულებრივი წესით აწარმოებენ თუ პოლიტიკურ ხასიათს მისცემენ, თუქცა, რამდენადც გამოიკვავა, ეს უბრალოდ აკვლელობა. მოწყვები ერთხმად აღიარებენ, რომ დაპატიმრებულნი საშიში ყანადები იყვნენ, ხალხს ფუტლებს არმოვედენ; ქვლებს აუბატონებდნენ და ამკვლეობებში მოლოდინს ვადასარჩენად და დასაცველად ჩაიღიეს „დანაშაულობა“. რამდენად მართალია ყველა ეს, ამას გამოძიება გვიჩვენებს.

ს. კარდანიანი. (ქიზიყი) ორშაბათს, 20 მარტამდისთვის, დილით როცა თვის ვენასის საურბეზე მიდილია გლეხი ვანო ჩახავილი. ამავე სოფლის მცხოვრებელია ყარდანიანი მთაის, მისმა მომიჯნავემ, ზურგში თოფი დაახალა. შემდეგ მივარდა და თავის ვენასში გადათარია უნდოდა ხანკლით დაკუწვარა რომ ხმაურობაზე მოკვირდნენ მეზობელი მომიჯნავენი და ხანჯალი წაართვეს. დაქრილი 23-ში გაჩაღდა ცეცხლი. მკვლელი შეთყვინდა და კითხვის დროს ვანასედა; ყურძენს იბარებდათ, როგორც გამოიკვავა არავითარე ყურძენი არ იყო მოწყვეტილი; დაუმტკიცეს რომ გზიდან თითონ გადათარია თავის ვენასში დაქრილი. საწყალს დარჩა ცოლშვილი. ცნობილი იყო სოფელი როგორც ქვეანი და სინდისიერი ადამიანად. მკვლელი ცხრა-მეტრაცი წლისაა, მომკვლებული დედისა და წათესავააგან.

მეუბრალო.

ერთი დღე მიდის, წვიმა არ მოსულია, ვენასე ქი ძალიან უქროს. ჩვენ სოფელში სახალი მშენებარებს.

კარდანიანი.

ნარილი ხარკოვიძან ხარკოვი ჩასკლისას ყველაზე უფრო ის მიინტერესებს, თუ როგორ სულიერი განწყობილება სუფვეს ადგილობრივ მცხოვრებლებში მეოთხე სათათბიროს მომავალ არჩევნების გამო; ისეთივე ინდიფერენტში, ისეთივე უყურადღებობა აქაც გამოვხვდებით, როგორც ჩვენში: მას მოგახსენებთ მცხოვრებლების მიწაწითელი, რომელიც უფრო დემოკრატიულ მიმართულებისა არის, თორემ მემარჯვენე და სამღვდელიება მედგარდ ვევიან საარჩევნო კომპანისა, თუმცა მაინც და მაინც აქ დიდი შესწენი არა აქვთ.

ნარილი ხარკოვიძან

ხარკოვი ჩასკლისას ყველაზე უფრო ის მიინტერესებს, თუ როგორ სულიერი განწყობილება სუფვეს ადგილობრივ მცხოვრებლებში მეოთხე სათათბიროს მომავალ არჩევნების გამო; ისეთივე ინდიფერენტში, ისეთივე უყურადღებობა აქაც გამოვხვდებით, როგორც ჩვენში: მას მოგახსენებთ მცხოვრებლების მიწაწითელი, რომელიც უფრო დემოკრატიულ მიმართულებისა არის, თორემ მემარჯვენე და სამღვდელიება მედგარდ ვევიან საარჩევნო კომპანისა, თუმცა მაინც და მაინც აქ დიდი შესწენი არა აქვთ.

ნარილი ხარკოვიძან

ხარკოვი ჩასკლისას ყველაზე უფრო ის მიინტერესებს, თუ როგორ სულიერი განწყობილება სუფვეს ადგილობრივ მცხოვრებლებში მეოთხე სათათბიროს მომავალ არჩევნების გამო; ისეთივე ინდიფერენტში, ისეთივე უყურადღებობა აქაც გამოვხვდებით, როგორც ჩვენში: მას მოგახსენებთ მცხოვრებლების მიწაწითელი, რომელიც უფრო დემოკრატიულ მიმართულებისა არის, თორემ მემარჯვენე და სამღვდელიება მედგარდ ვევიან საარჩევნო კომპანისა, თუმცა მაინც და მაინც აქ დიდი შესწენი არა აქვთ.

— რა არის, რომ ასე გულცივად ეკლებით არჩვენებს და განცხადებენ კი არ უნდა ქალაქის გამო-შეგარდა, შეგვიკითხეთ ერთ კარგ ნაცნობს, რომელიც უფრო მემარცხენეობისკენ იხრება. —

გვაქვს წართმეული, თავისუფლად ერთი მეორეს თვისი გულის ნადები გაუზიაროთ, „კავშირის“ წევრებს ყოველგვარი თავისუფლება აქვთ ამ შირი მინიჭებული და ლანის მთელს რუსეთს ისინი დეპარტონენოა.—მაშასუხა გულმტკინეულად ჩემმა ნაცნობმა.

ვეუტკიცებთ რომ სწორედ ასეთ დროს არ უნდა დაიფუკონ მათ თვისი მოქალაქობრივი მოვალეობა და სცილობდნენ, რაც შეიძლება დემოკრატიულ მიმართულების შემტმა ნაწილმა მიიღოს მონაწილეობა არჩევნებში, რომ ოპოზიციის წევრის არჩევა უზრუნველ იქნეს და სხვათაშორის მიუთითე იმ მუყათობაზე, რომელსაც მემარჯვენეთა მიმდევარი იჩენენ: აღესაშინ ორი დღის განმავლობაში 2000 მემარჯვენეს შეუტარია ქალაქის გამგობაში განცხადება საარჩევნო სიაში შეტანის შესახებ და აქ იც ველს ველოდები დემოკრატიულ არჩევნებს, რომ ორ დეში 100 კაცსაც ერთ არ შეუტანია განცხადებთაქო.

მამულიშველთა კრება.

ამაზე ჩემმა ნაცნობმა კვლავ წინადღებურად მიპასუხა: „მემარჯვენენი დღეს მდგომარეობის ბატონებად სთვლიან თავს და მიტოვებ არის, რომ ასეთ მუყათობას იჩენენ არჩევნების საქმეში, მსურთ, რომ ჩვენი კულ-მოკვეცილი პარლამენტის ხელ-მღვანელები თვით გახდნენ. ჩვენი კი ყოველივე ინტელ გვაქვს წარკვეცილი; სათათბიროსაგანაც ამას გამოველით, თუმცა მართალი ხართ; კაცი უნდა ეცადოს, დაათავო სიტყვა და გამოემშვიდობა.“

თუ გაზეთებს დაუჯერებთ, მთელს რუსეთში ასეთივე საზოგადოებრივი გულგრილობა გამოვხვდებით მომავალ არჩევნებისადმი; მხოლოდ მე-მარჯვენენი და სამღვდელოება არ ზოგვენ საშუალებას თვისი კანდიდატების გასაცენად. მიღველ-მოთველი ცირკულარს—ცირკულარზე უგზავნიან ბლოკინებს და სასტიკად ავალებენ ყველა სამღვდელო პირს ვიდრე მთელი სიძინეა ან არჩევნების მიხედვით მისაღებად და მხარნაქონლისტებს დაუქრონ, რადგან მხოლოდ იგინი არიან, მათის აზრით, რუსეთის „ლიბერალ-ტრა-დიციონა“ და ისტორიულ დანიშნულების დამცველები. თუ სადმისი მიახწია ამ მხრივ სამღვდელოებამ-მოკვეცილებმა სხვათა შორის იქიდანაც სჩანს, რომ სინოდის ობერ-პროკურორის შვიდი ეპარხიის ამოპრეველთა საჩივარი მიუღია სამღვდელოების ავტოსიულ მოქმედებაზე; საჩივარში, სხვათა შორის, სწერია თურემი: სამღვდელოებამ უკუავალი წმინდა სვეტლების მიზანი და მხოლოდ პარტული კინკაობის ქსელში გაეზლო. მესამე სათათბიროს „გამოჩენილ“ დემუტატ პურიშკევიჩის სამოხლობა შესაბამისად კი სამღვდელოება უჩივის პირიქით ადგილობრივ არხიებისკოპოს, რომელიც უფროდის სვეტების მოქმედებში და სხვათა შორის, სწერია თურემი: სამღვდელოება უკუავალი წმინდა სვეტლების მიზანი და მხოლოდ პარტული კინკაობის ქსელში გაეზლო. მესამე სათათბიროს „გამოჩენილ“ დემუტატ პურიშკევიჩის სამოხლობა შესაბამისად კი სამღვდელოება უჩივის პირიქით ადგილობრივ არხიებისკოპოს, რომელიც უფროდის სვეტების მოქმედებში და სხვათა შორის, სწერია თურემი: სამღვდელოება უკუავალი წმინდა სვეტლების მიზანი და მხოლოდ პარტული კინკაობის ქსელში გაეზლო. მესამე სათათბიროს „გამოჩენილ“ დემუტატ პურიშკევიჩის სამოხლობა შესაბამისად კი სამღვდელოება უჩივის პირიქით ადგილობრივ არხიებისკოპოს, რომელიც უფროდის სვეტების მოქმედებში და სხვათა შორის, სწერია თურემი: სამღვდელოება უკუავალი წმინდა სვეტლების მიზანი და მხოლოდ პარტული კინკაობის ქსელში გაეზლო. მესამე სათათბიროს „გამოჩენილ“ დემუტატ პურიშკევიჩის სამოხლობა შესაბამისად კი სამღვდელოება უჩივის პირიქით ადგილობრივ არხიებისკოპოს, რომელიც უფროდის სვეტების მოქმედებში და სხვათა შორის, სწერია თურემი: სამღვდელოება უკუავალი წმინდა სვეტლების მიზანი და მხოლოდ პარტული კინკაობის ქსელში გაეზლო. მესამე სათათბიროს „გამოჩენილ“ დემუტატ პურიშკევიჩის სამოხლობა შესაბამისად კი სამღვდელოება უჩივის პირიქით ადგილობრივ არხიებისკოპოს, რომელიც უფროდის სვეტების მოქმედებში და სხვათა შორის, სწერია თურემი: სამღვდელოება უკუავალი წმინდა სვეტლების მიზანი და მხოლოდ პარტული კინკაობის ქსელში გაეზლო. მესამე სათათბიროს „გამოჩენილ“ დემუტატ პურიშკევიჩის სამოხლობა შესაბამისად კი სამღვდელოება უჩივის პირიქით ადგილობრივ არხიებისკოპოს, რომელიც უფროდის სვეტების მოქმედებში

